

دہمین خورشید

نگاہی بہ زندگی حضرت امام ہادی علیہ السلام

www.ketab.ir

بہ کوشش: ہادی آصفی

تصحیح: استاد عباس تفسیری آرائی

مقدمہ: استاد محقق حجۃ الاسلام والمسلمین علی اکبر محمدی پور

فهرست مطالب

۹	مقدمه به قلم استاد محقق حجة الاسلام والمسلمین علی اکبر مهدی پور
۲۵	پیش گفتار
۳۵	مقدمه
۴۳	فصل اول
۴۵	نام و القاب
۴۷	تاریخ تولد
۴۹	پدر و مادر
۵۱	لقب
۵۲	کنیه
۵۲	نسب
۵۳	نسبت
۵۳	فضایل و اوصاف جمیله
۵۵	شخصیت والا
۵۵	مصائب آن خاتون
۵۷	فصل دوم
۵۹	برادران و خواهران

۶۱ همسر و فرزندان
۶۷ شخصیت حضرت سوسن <small>علیه السلام</small>
۶۷ ستایش امام هادی <small>علیه السلام</small> از همسرش
۶۸ فضایل
۶۸ وصایت
۷۰ کرامت
۷۱ مدفن
۷۳ فصل سوم
۷۵ فرزندان
۷۶ شرح اجمالی
۸۱ آغاز امامت
۸۱ حدیث جابر
۸۳ نص بر امامت
۸۴ شباهت به پدر
۸۵ سیمای امام
۸۶ امامت امام هادی <small>علیه السلام</small> در خردسالی
۸۷ عظمت انبیا و معصومین <small>علیهم السلام</small>
۸۹ امامت شناسی
۹۵ فصل چهارم
۹۷ امام هادی <small>علیه السلام</small> در عصر معتصم و واثق
۱۰۲ مبارزات فرهنگی
۱۰۴ بحث خلق قرآن
۱۰۶ امام در برابر صوفیه
۱۱۰ امام در برابر واقفیه

۱۱۳ امام در برابر غلات
۱۲۰ سوال واثق از امام هادی <small>علیه السلام</small>
۱۲۵ فصل پنجم
۱۲۷ امام هادی <small>علیه السلام</small> و متوکل عباسی
۱۳۰ دلایل انتقال آن حضرت از مدینه به سامرا
۱۳۰ خبر چینی و بدگویی از امام نزد متوکل
۱۳۱ احضار آن بزرگوار از مدینه به سامرا
۱۳۳ اهداف متوکل از نوشتن نامه به امام هادی <small>علیه السلام</small>
۱۳۷ فصل ششم
۱۴۰ حوادث مسیر
۱۴۲ بدعهدی متوکل
۱۴۳ رسیدن امام به سامرا
۱۴۴ حکم اعدام مسیحی زناکار
۱۴۵ جواز داشتن کُنیه برای غیر مسلمان
۱۴۶ نذر متوکل
۱۴۸ پاسخ قیصر روم توسط امام هادی <small>علیه السلام</small>
۱۴۹ توطئه‌ی دیگر
۱۵۰ حکایت زینب کذآبه
۱۵۵ ایمان حضرت ابوطالب <small>علیه السلام</small>
۱۵۹ فصل هفتم
۱۶۱ نحوه‌ی برخورد ائمه‌ی معصومین <small>علیهم السلام</small> با حاکمان جور
۱۶۳ نیازهای جامعه‌ی اسلامی در عصر امام هادی <small>علیه السلام</small>
۱۶۴ اجتناب از مبارزه‌ی با حاکمان و پرهیز از تحریک آنان
۱۶۷ ردّ و باطل کردن تحریکات فکری و شبهه‌های دینی

۱۶۷ هم‌اوردی علمی با حکومت و دانشمندان درباری
۱۸۰ گسترش دایره‌ی نفوذ در دستگاه حاکم
۱۸۳ فصل هشتم
۱۸۵ اوضاع سیاسی اجتماعی در زمان امام هادی <small>علیه السلام</small>
۱۹۰ متوکل خبیث‌ترین خلیفه‌ی عباسی
۱۹۳ خلفای هم‌عصر امام
۱۹۸ متوکل و بیت‌المال مسلمین
۱۹۹ امام هادی <small>علیه السلام</small> متوکل را شرم‌نده کرد
۲۰۰ توطئه برای قتل امام
۲۰۳ تأثیر کلام امام هادی <small>علیه السلام</small>
۲۰۶ مکارم اخلاقی آن حضرت
۲۱۴ بخشی از سخنان گهربار حضرت امام هادی <small>علیه السلام</small>
۲۱۷ فصل نهم
۲۱۹ نهضت علویان
۲۳۲ کرامات و معجزات
۲۳۵ آیا معجزه علم است؟
۲۳۶ تفاوت معجزه و کرامت
۲۴۹ فصل دهم
۲۵۱ بعض اصحاب و راویان
۲۶۳ رحلت یا شهادت
۲۶۵ نکته
۲۷۳ زیارت امام هادی <small>علیه السلام</small>
۲۸۱ اشعار
۳۰۳ منابع کتاب

پیش‌گفتار

یکی از افتخارات مکتب تشیع دست به قلم بودن دائمی آنان یعنی از زمان حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله تا هم اکنون بوده و هست، یعنی از زمانی که غاصبان خلافت با تزویر و ریا، تهدید، تطمیع، تکذیب و تغییر حقایق توانستند با سوء استفاده از جهل و ترس جامعه‌ی آن روز براریکه‌ی قدرت تکیه بزنند و جامعه‌ی جدید اسلام بناگاه زمان را به زیر فرمان درآورند و با گرفتن حسینا کتاب الله^۱ مانع نوشتن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله شدند، و از همان جا نافرمانی همه جانبه از رسول خدا صلی الله علیه و آله را آغاز نمودند، شروع شد. حتی وقتی ابوبکر بر کرسی خلافت نشست، به نقل از دخترش عایشه

۱. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پس از مراجعت از حجةالوداع بیمار شدند و گروهی از مردم از جمله عمر بن خطاب به عیادت آن حضرت رفتند. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: دوات و کاغذ برای من بیاورید تا برای شما نوشتاری بنویسم که بعد از من گمراه نشوید. فقال عمر، دعوا الرجل فانه لي هجر؟! حسینا کتاب الله.

عمر گفت: او را واگذارید، این مرد را (یعنی رسول خدا را) زیرا که او هدیان می‌گوید: کتاب خدا ما را بس است. شب‌های پیشاور / ۸۳ و ابن ابی الحدید پس از نقل روایت از صحیح بخاری و مسلم، می‌گوید: تمام محدثین بر نقل این روایت اتفاق کرده‌اند. شرح نهج البلاغه‌ی ابن ابی الحدید ۶ / ۵۲.

نوشته‌اند که گفت: پدرم احادیث نبوی را جمع می‌کرد، شبی تا صبح نتوانست بخوابد، وقتی صبح بیدار شد مرا صدا زد و گفت: دخترم آن احادیث را بیاور، وقتی آوردم آن‌ها را آتش زد.^۱

و در زمان خلافت عمر بن خطاب نیز وضع به همین گونه بود، چنان‌که شیعه و سنی نوشته‌اند. روایات درباره‌ی ممانعت عمر از تدوین علم و جلوگیری از جمع‌آوری اخبار متواتر است. حتی فریقین به طرق مختلف نقل کرده‌اند که وی صحابه را از نوشتن احادیث پیامبر اکرم ﷺ مطلقاً بر حذر داشت و علاوه بر آن بزرگان و اعیان شیعه را در مدینه نگاه داشت تا احادیث آن حضرت را در اطراف منتشر نسازند.^۲ این ممنوعیت تا زمان خلافت عمر بن عبدالعزیز ادامه داشت.^۳

۱. سیوطی در تاریخ‌الخلافا، در فصلی که درباره‌ی ابوبکر آورده ۱۴۲ حدیث از ابوبکر نقل می‌کند، چون بیش از این مقدار از وی حدیث نقل نشده است. در حدیث ۸۹ از ابوبکر نقل می‌کند که گفت: پیامبر ﷺ فرمود: هر کس عملی یا حدیثی از من بنویسد، مادام که آن علم یا حدیث باقی باشد ثواب خواهد برد. با این‌که به گفته‌ی سیوطی ابوبکر خود ناقل این حدیث از پیامبر اکرم ﷺ است بعد از آن‌که در زمان خلافتش پانصد حدیث جمع کرد و تدوین نمود، پشیمان شد و آن‌ها را سوزاند. سیر حدیث در اسلام / ۳۵۰.

۲. اجتهاد در مقابل نص / ۱۵۹.

۳. عمر بن عبدالعزیز یکی از خلفای اموی است که از سال ۹۹ تا ۱۰۱ هجری خلافت کرد و در بین حاکمان بنی‌امیه از وجهه‌ی خوبی برخوردار بود و اقدامات شایسته‌ی انجام داد. او در ایام خلافت خود سب و لعن حضرت علی علیه السلام و اهل بیت او را از روی منبرها ممنوع و دستور ترک آن را به اطراف و اکناف نوشت و مزرعه‌ی فدک را به فرزندان فاطمه‌ی زهرا علیها السلام رد کرد و آن مزرعه در تصرف ایشان بود تا یزید بن عبدالملک به زمامداری رسید و آن را گرفت. تاریخ یعقوبی ۲ / ۲۶۸ - ۲۶۹. از جمله اقدامات شایسته‌ی دیگر او این بود که مسئله‌ی کتابت حدیث را برای اولین بار به